

Titulació	Tipus	Curs
2500239 Història de l'Art	OT	3
2500239 Història de l'Art	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Eduardo Carrero Santamaria

Correu electrònic: eduardo.carrero@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha prerequisits específics, però sí és desitjable que s'hagin cursat les assignatures d'Art bizantí, Art romànic, Art gòtic i Art del Renaixement.

Objectius

En aquesta assignatura, treballarem sobre arquitectura, espai habitat i mobiliari en arquitectura monàstica des de l'Edat mitjana fins al Renaixement. Es partirà d'un coneixement apropiat sobre l'espai i la funció, i com l'ús va condicionar i va mediatitzar l'arquitectura que l'acollia. A més, estudiarem com es moblava i vestia l'edifici, d'acord amb l'activitat que es duria a terme allí. D'altra banda, s'analitzarà la topografia de l'arquitectura i el seu entorn urbà. Tota aquesta anàlisi ens permetrà abordar un intent de reconstrucció del paisatge material, així com els problemes de la creació de tipus arquitectònics i la seva revisió o consolidació fins al segle XVI. La intenció bàsica del temari és abordar la pluralitat de solucions arquitectòniques que es van proposar des de l'Antiguitat Tardana fins al Renaixement. L'assignatura tindrà un vessant radicalment pràctic, centrada en el reconeixement de planimetries, models topogràfics i treball in situ en els monestirs que es comentaran en començar el curs. També es treballarà en l'aplicació a l'estudi pràctic de l'arquitectura del coneixement de les intervencions de restauració sobre el patrimoni edificat i les últimes tècniques d'anàlisi i representació arquitectònica, així com la seva aplicació -al costat dels coneixements historicoartístics adquirits prèviament,- per a la restitució virtual i la divulgació de la recerca..

Competències

Història de l'Art

- Analitzar amb esperit crític, a partir dels coneixements adquirits, l'obra d'art en les seves diferents facetes: valors formals, significat iconogràfic, tècniques i procediments artístics, procés d'elaboració i mecanismes de recepció.
- Interpretar l'obra d'art en el context en el qual es va gestar i relacionar-la amb altres formes d'expressió cultural

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer l'evolució de la imatge artística des de l'antiguitat fins a la cultura visual contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els creadors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
2. Analitzar els receptors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
3. Analitzar les idees artístiques sobre un fenomen artístic en un determinat context cultural.
4. Aplicar els coneixements iconogràfics a la lectura de la imatge artística
5. Definir i explicar amb precisió un objecte artístic amb el llenguatge propi de la crítica d'art.
6. Distingir les tècniques i el procés d'elaboració d'un objecte artístic
7. Examinar una imatge artística i distingir-ne els valors formals, iconogràfics i simbòlics.
8. Explicar els mecanismes de recepció d'una obra d'art.
9. Reconstruir el panorama artístic d'un determinat context cultural
10. Relacionar una imatge artística amb altres fenòmens culturals de la seva època.

Continguts

1. PER A QUÈ HISTORAR L'ESPAI EN ARQUITECTURA MEDIEVAL?
2. ARQUITECTURA MONÀSTICA. INTRODUCCIÓ I FONTS
3. COM A TREBALLAR SOBRE ARQUITECTURA MONÀSTICA
4. L'ARQUITECTURA DE LES ORDRES CONTEMPLATIVES (BENEDICTINS I CISTERCENCS)
5. L'ARQUITECTURA DELS CANONGES (CANÒNIQUES, PREMONSTRATENCS I ALTRES ORDRES SINGULARS)
6. L'ARQUITECTURA DE LES ORDRES D'ARREL EREMÍTIC (CARTOIXANS I CAMALDULENCES)
7. L'ARQUITECTURA DELS FRARES (FRANCISCANS, DOMINICS, AGUSTINS, CARMELITANS...)
8. EN CLAU DE GÈNERE: L'ARQUITECTURA DELS MONESTIRS FEMENINS
9. ARQUITECTURA MONÀSTICA I REFORMA: DEL SEGLE XV A LES RESTAURACIONS DELS SEGLES XIX I XX
10. L'ARQUITECTURA MONÀSTICA COM A PATRIMONI A GESTIONAR (DEL CENTRE CULTURAL A L'HOTEL)

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	30	1,2	3, 1, 10, 9
Seminaris	21	0,84	5, 3, 1, 2

Tipus: Supervisades

Lectures i altres	4	0,16	5, 6, 9
Tutories i proves d'evaluació	5	0,2	5, 3, 1, 2
Tipus: Autònomes			
Estudi autònom	90	3,6	4, 10, 6, 7, 9

Tota la matèria del curs estarà distribuïda entre les classes impartides pel professor, les lectures recomanades, el treball individual o en grup sobre un edifici i els seminaris que es realitzaran en classe al voltant dels treballs.

Durant els seminaris, els alumnes exposaran un tema consensuat amb el professor després de treballar-ho prèviament a través de lectures recomanades i altres mitjans d'informació indicats pel professor.

L'assistència als seminaris és obligatòria i els seus continguts formaran part de la matèria general del curs.

Durant els seminaris es valorarà la capacitat de raonament i d'establir debat entre diferents opinions de les expressades per l'alumnat i el professor.

Un dels objectius serà que els treballs realitzats en classe puguin mostrar-se en format pòster en algun dels espais expositius de la facultat, sempre que hi hagi disponibilitat.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació en activitats de formació durant les classes	30%	0	0	5, 3
Presentació d'un o més treballs, elaborats individualment o en grup, i exposició oral d'una sinopsi del mateix en hores de tutoria o seminari	30%	0	0	5, 1, 2, 4, 10, 6, 7, 9
Una o més proves escrites	40%	0	0	5, 3, 1, 2, 10, 7, 8, 9

L'avaluació es realitzarà mitjançant tres evidències principals:

1. Un assaig sobre un dels edificis proposats la primera setmana de classe.
2. Participació en les activitats de formació realitzades durant les classes.
3. La prova que es realitzarà a final de curs (amb la possibilitat de fer un parcial al mig del quadrimestre).

Els percentatges de les activitats seran del 40% per a la prova, 30% per l'activitat formativa i 30% per a l'assaig.

Les dates concretes tant de les proves escrites com de l'assaig i l'activitat formativa, seran concretades el primer dia de classe.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor informarà l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

L'estudiant rebrà la qualificació de No avaluable sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

Per a poder fer mitjana amb la resta, la mitjana de les dues proves escrites mai es realitzarà amb notes per sota de 4.

En el cas d'haver suspès alguna de les dos proves parcials, l'alumne es podrà presentar a la recuperació del bloc corresponent.

Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total.

Per participar al procés de recuperació es pot exigir haver obtingut una qualificació mínima final, que no pot superar en cap cas el 3,5.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir.

En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Aquells actes d'avaluació en què hi hagi hagut irregularitats no són recuperables.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Avaluació única

Qui opti per l'avaluació única, tindrà tres activitats d'avaluació:

1. Elaboració d'una presentació del contingut de la primera part del temari (temes 1-4) 30%
2. Elaboració d'una presentació del contingut de la segona part del temari (temes 5-8) 30%
3. Examen de curs 40%

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o la professora informarà l'alumnat (Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 1/3 parts de les activitats d'avaluació.

S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per l'avaluació continuada.

Bibliografia

BANGO TORVISO, Isidro G., *El monasterio medieval*, Madrid, 1990, Humanitats- 2a planta ; 7.033-72 Ban

BRAUNFELS, Wolfgang, *Arquitectura monacal en occidente*, Barcelona, 1975 Humanitats- 2a planta ; 7.033-72 Bra

BRUZELIUS, Caroline, *Preaching, Building, and Burying. Friars in the Medieval City*, New Haven-Londres, 2014

Monjes y monasterios. El Cister en el medievo de Castilla y León, Valladolid, 1998 R.A.C. Belles Arts Sant Jordi - Fons UAB

CARRERO, Eduardo, "Monjas y conventos en el siglo XIV. Arquitectura e imagen, usos y devociones", en *El 'Libro de Buen Amor'. Texto y contexto*, Bellaterra, 2008, pp. 207-235 DISPONIBLE EN https://www.academia.edu/311193/Monjas_Y_Conventos_En_El_Siglo_XIV

CARRERO, Eduardo, "Una simplicidad arquitectónica por encima de los estilos. La iglesia del monasterio cisterciense entre espacios y funciones", en *Mosteiros cistercienses. História, Arte, Espiritualidade e Património*, coord. José Alburquerque Carreiras. Alcobaca (Portugal), Jorlis Edições e publicações, 2013, pp. 117-138 DISPONIBLE EN https://www.academia.edu/3612512/_Una_simplicidad_arquitect%C3%B3nica_por_encima_de_los_estilos_La_ig

CARRERO, Eduardo, "El espacio litúrgico en la arquitectura de los monjes jerónimos. Recuperaciones y adaptaciones", en *Sonido y espacio. Antiguas experiencias musicales ibéricas / Sound & Space. Early Iberian Musical Experience*, Madrid, 2019, pp. 117-153 DISPONIBLE EN: [https://www.academia.edu/43605093/El_espacio_lit%C3%BArgico_en_la_arquitectura_de_los_monjes_jer%C3%](https://www.academia.edu/43605093/El_espacio_lit%C3%BArgico_en_la_arquitectura_de_los_monjes_jer%C3%BA)

CARRERO, Eduardo, "Norma litúrgica, cura de almas y espacio arquitectónico en las canónicas regulares. De la observancia 'agustiniana' a Premontré", *Las dos vías del monacatomedieval occidental: los seguidores de san Benito y los de san Agustín*, Aguilar de Campoo, 2022, pp. 209-243 DISPONIBLE EN: <https://www.academia.edu/78425103>

CARRERO, Eduardo (ed.), *Aragonia Cisterciensis. Espacio, arquitectura, música y función en los monasterios de la Orden del Cister en la Corona de Aragón*, Gijón 2020.

CASSANELLI, Roberto / LÓPEZ TELLO, Eduardo (eds.), *San Benito. El arte benedictino*, Madrid, 2021.

FUENTES ORTIZ, Ángel, *Nuevos espacios de memoria en la Castilla trastámara. Los monasterios jerónimos en la encrucijada del arte andalusí y europeo (1373-1474)*. Madrid, 2021.

FUGUET, Joan / PLAZA, Carme, *El Cister. El patrimoni dels monestirs catalans a la Corona d'Aragó*, Barcelona, 1998 Humanitats- 2a planta ; 7.033-72(467.1) Fug

GARCÍA ROS, Vicente, *Los franciscanos y la arquitectura. De san Francisco a la exclaustación*, Valencia, 2000.

GILCHRIST, Roberta, *Gender and Material Culture: The Archaeology of Religious Women*, 1993.

KRÜGER, Kristina, *Órdenes religiosas y monasterios. 2000 años de arte y cultura*, Barcelona, 2007

LÓPEZ DE GUEREÑO, M. Teresa, *Monasterios premonstratenses. Reinos de Castilla y León*, Valladolid, 1997.

PÉREZ VIDAL, Mercedes, *Arte y liturgia en los monasterios de dominicas en Castilla. De los orígenes hasta la reforma observante (1218-1506)*, Gijón, 2021.

SENRA GABRIEL Y GALÁN, José Luis, "Las grandes instituciones cluniacenses hispanas bajo el reinado de Alfonso VI", *Anales de Historia del Arte*, 2 (2011), pp. 335-366 DISPONIBLE EN <https://revistas.ucm.es/index.php/ANHA/article/view/37490/36288>

Programari

Programes processadors de textos

Programes de presentació en línia

Adobe Reader

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt